

Joddböle III asemakaava: luontaselvitys

Luontotyypit, kasvillisuus, pesimälinnusto ja lepakot

Päiväys

11/09/2019

Tekijä

Lauri Erävuori ja Tommi Lievonen

Projektinumero

YKK64607

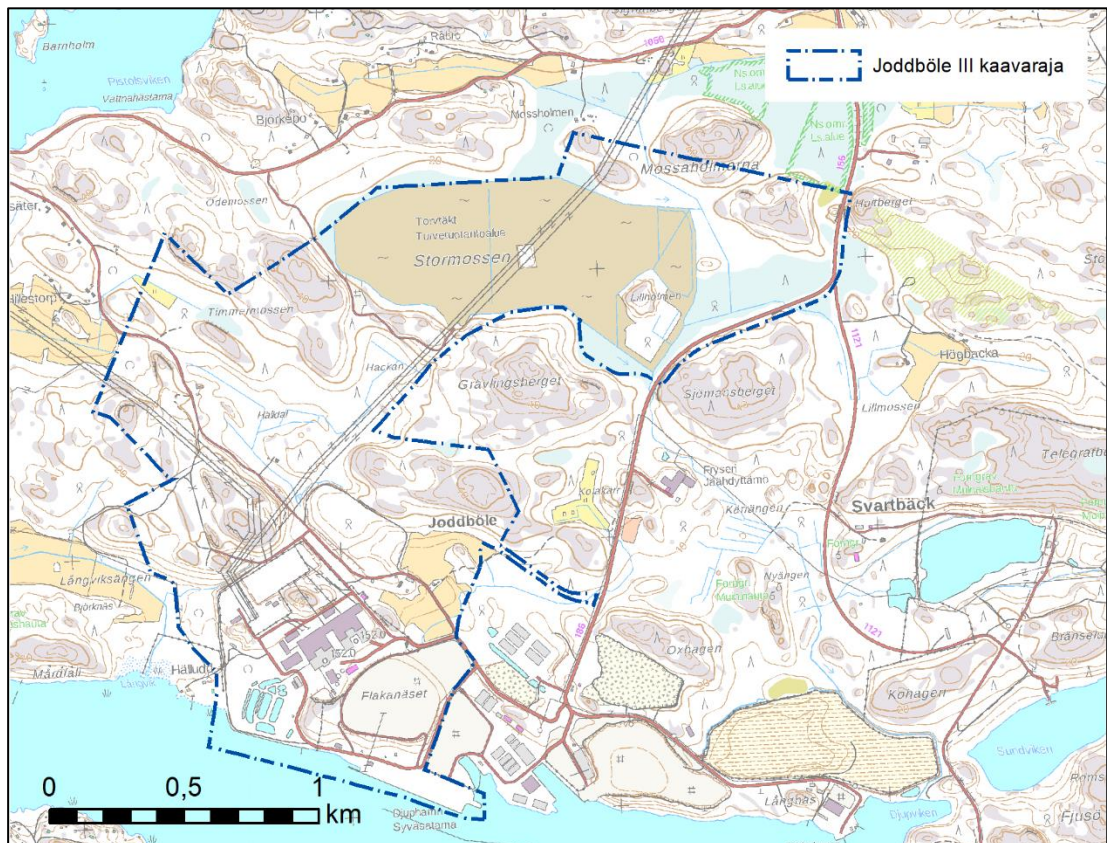

Sisällys

1	Johdanto	2
2	Menetelmät	2
3	Tulokset	3
3.1	Luontotyytit ja kasvillisuus	3
3.2	Pesimälinnusto	8
3.3	Lepakot	10
3.4	Johtopäätökset	10

1 Johdanto

Tämä luontoselvitys on tehty Fortum Oy:n toimeksiannosta liittyen Inkoon Joddböle III -alueen asemakaavoitukseen. Luontoselvitys käsittää kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen sekä pesimälinnusto- ja lepakkoselvityksen. Tämän selvityksen kanssa yhtäaikaaisesti on tehty Joddböle IV -kaava-alueelta pesimälinnusto- ja lepakkoselvitys. Joddböle III -alueen rajaus on esitetty alla (Kuva 1).

Kuva 1. Selvitysalueen rajaus eli Joddböle III asemakaavarajaus.

2 Menetelmät

Alueen kasvillisuus ja luontotyytit kartoitettiin maastokäynneillä kesä-heinäkuussa 2019. Inventoinnin toteutti FM biologi Lauri Erävuori. Kasvillisuus- ja luontotyyppi-inventoinnit keskitettiin selvitysalueen sellaisiin ympäristöihin, jotka ovat luonnonympäristöltään huomionarvoisia (vesilain ja luonnonsuojelulain kohteet, uhanalaiset luontotyytit ja huomionarvoiset lajit).

Pesimälinnustoa selvitettiin maastossa koko alue kattaen siten, että selvitys keskitettiin linnuston kannalta kuitenkin olennaisimpiin ja potentiaalisimpiin paikkoihin. Näihin valikoitiin erityisesti kalliolakia ja rehevämpiä kohteita sekä avoimien alueiden sellaisia paikkoja, joissa oli mahdollisuus esiintyä harvalukuisempia, harvinaisempia tai muutoin merkittäviä lajeja (mm. direktiivilajit) Näillä kohteilla käytettiin enemmän aikaa. Selvitykset tehtiin poutaisina päivinä, jolloin lämpötila oli noin 8-15 astetta ja tuuli heikkoa, noin 0-4 m/s. Yhtenä aamuna jouduttiin keskeyttämään selvitys jo klo 09:15, jolloin alkoi sataa tihkua, muutoin kaikki aamut olivat sään puolesta linnustokartoitukseen hyvin sopivia. Kehrääjää ja kangaskiurua varten tehtiin yöaikaan kartoitukset klo 22:00-03:00, muutoin kartoitusaika oli linnustolaskentojen suositusten mukainen noin 04-10 aamulla. Kartoituspäivät olivat 25.-26.5., 3.-5.6. ja 15.-

16.6., jolloin tehtiin myös yön osalta selvitys. Selvityksestä vastasi FM (biologi) Tommi Lievonen.

Lepakkoselvitys on laadittu Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen kartoitusohjeiden mukaisesti. Voimalinjan itäpuolelta on tehty lepakkoinventointi vuonna 2013, jonka tuloksia hyödynnettiin selvityksen suunnittelussa. Maastotyöt kohdistettiin lepakoiden kannalta oleelliseksi arvioituihin ympäristöihin siten, että selvitysalue tuli oleellisilta osilta katetuksi. Alueelle tehtiin maastokäynnit 19.6, 17.7. ja 20.8.2018, kukin maastokäynti käsitti tarkkailua klo 22-04 välisen ajan. Inventointien yhteydessä koko selvitysalue kuljettiin keskeisiltä osin jalakaisin tai autolla samalla detektorihavainnointia tehden. Autolla tehty havainnointi toteutettiin pysähtymällä noin 100 metrin välein havainnoinnin tekemiseen. Kartoitus tehtiin havainnointiin soveltuviissa olosuhteissa eli jokaisella kierroksella lämpötila oli vähintään +10 C°, tyyni tai heikkotuulinen ja sateeton. Kesäkuun ajankohtana oli ajoittaista, puuskittaista tuulta, joka kuitenkin laantui klo 02 aikaan. Havainnoinnissa käytettiin ultraäänidetektoria (Batbox Griffin), joka muuntaa lepakoiden käyttämät korkeat kaikuluotausäänet ihmiskorvin kuultaviksi. Maastotyöt toteutti FM (biologi) Lauri Erävuori Sitowise Oy:stä.

3 Tulokset

3.1 Luontotyytit ja kasvillisuus

Selvitysalue koostuu kallioisista metsäselänneistä sekä näiden välisistä, aikanaan viljelykäytössä olleista painanteista. Fortumin voimalaitosalue muodostaa eteläosassa laajan, rakennetun ympäristön. Sähköasemalta suuntautuu voimajohtoja luoteeseen ja pohjoiseen, jotka muodostavat leveät, selvitysalueen halkovat avoimet ympäristöt.

Kuva 2. Osa metsistä on sekapuustoista lehtomaista kangasta (vasen yläkuva). Pieniä metsäkortteja tai metsäkortteen luonnehtimia soistumia esiintyy paikoin (oikea yläkuva). Vanhat pellot ovat reheviä, lehtomaisen kankaan ympäristöjä, jotka ovat joko avoimia, puoliavoimia tai metsittyneitä (alakovat).

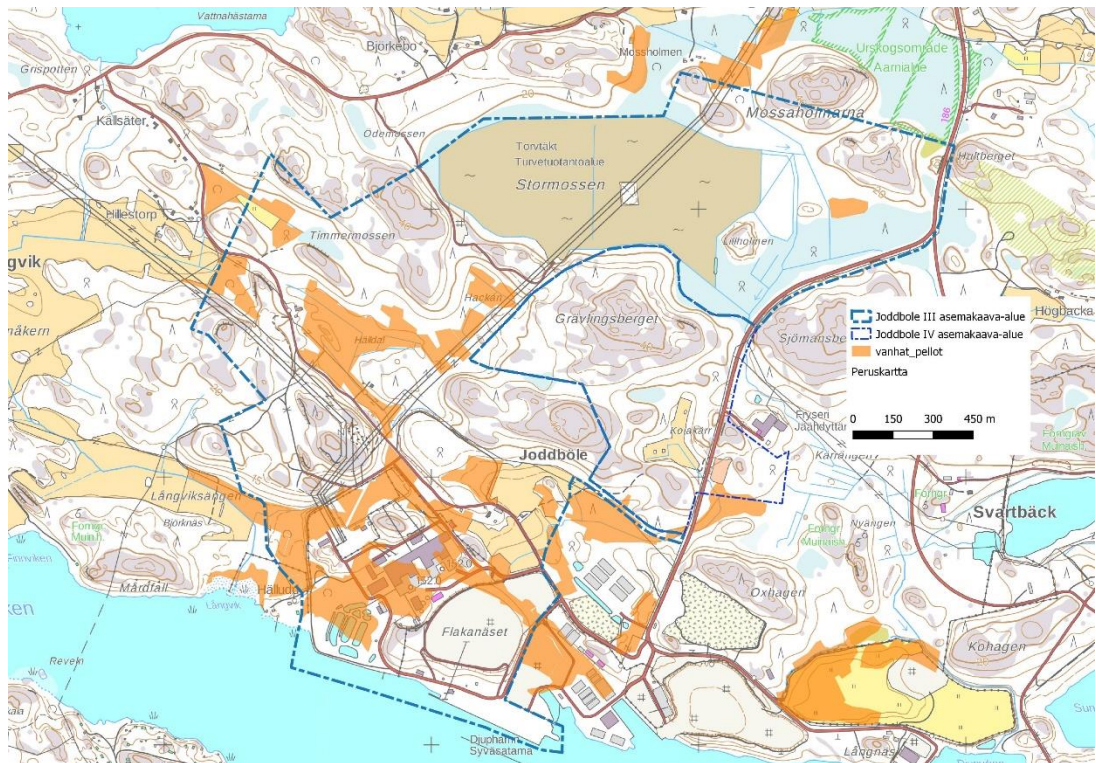
Selvitysalueella esiintyy rehevämpiä ympäristöjä (lehtomaiset kankaat, lehtolaidut) pääasiassa viljelykäytössä olleissa ympäristöissä. Näille on luonteenomaista lehtipuu- tai kuusivaltaisuus. Aluskasvillisuus on tyypillisesti suurruohoista, vanhoille, umpeen kasvaville pelloille luonteenomaista kasvillisuutta.

Kuva 3. Kalliometsäselännettä.

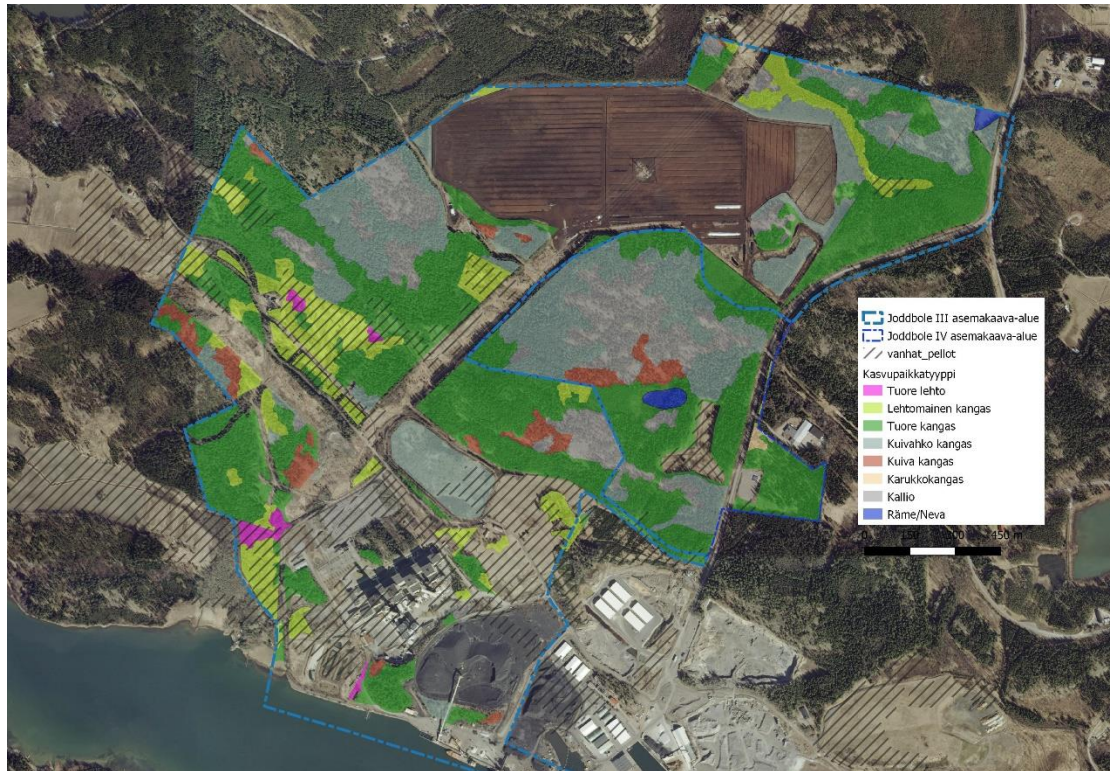
Kuva 4. Pieni kalliojyrkäne (vasen yläkuva). Poronjäkälän ja sammalten luonnehtimaa kallioympäristöä (oikea yläkuva). Varttunutta tuoreen kankaan erirakenteista kuusisekametsää (vasen alakuva). Vanhan peltoalueen reunaosan rehevää suurruohoista ympäristöä (oikea alakuva).

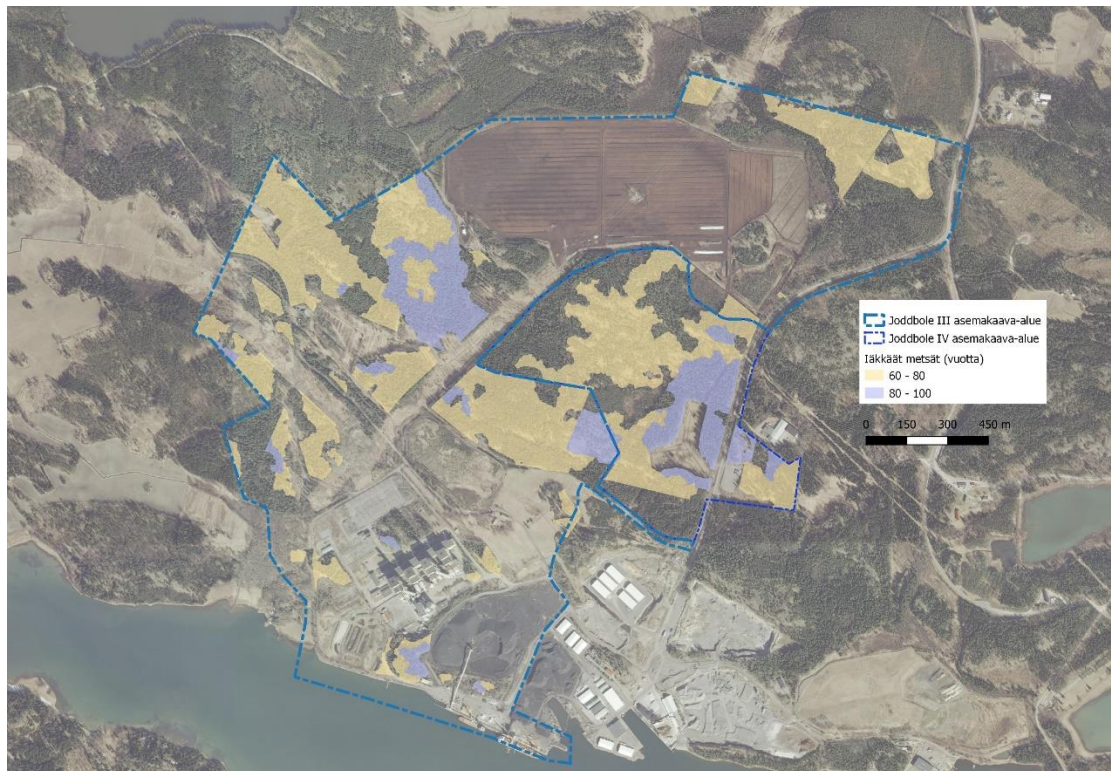
*Kuva 5. Vanhat ja nykyiset viljelys- ja niittyalueet selvitysalueella perustuen 1960-1980 -luku-
jen peruskarttoihin. Merkittäviä osia selvitysalueesta on aikanaan ollut viljelyskäytössä.
Tämä ilmenee maastossa rehevinä, lehtisekapuuvaltaisina ja suuruhoisoina ympäristöinä.*

Metsäselänneet koostuvat lakiosien avokallioiden ja kalliometsien mosaiikista, joka rinteillä vaihtuu kuivahkoksi tai tuoreeksi kankaaksi. Metsäselänneiden reunametsät ovat pääasiassa, monin paikoin iältään varttunutta kuusisekametsää. Luonteenomaista on tasarakenteisuus, joskin varttuneimmissa metsissä esiintyy useampia muutamia puusukupolvien ja vaihtelevaa sekapuustoa. Metsiä luonnehtii lahoppuun puuttuminen, lahoppuuta esiintyy satunnaisesti yksittäisinä tuulenkaatoina tai pystyyn kuolleina puina.

Selvitysalueen pohjoisosa on turvetuotantoaluetta. Selvitysalueella ei esiinny kuin muutamia pienialaisia suokohteita. Tämän lisäksi soistunutta kangasta esiintyy metsien painannekohdissa. Selvitysalueella ei ole luonnontilaisia vesistöjä, vaan kaikki purot ovat aikanaan oikaistu ja perattu ojiksi.

Kuva 6. Selvitysalueen kasvupaikkatyytit.

Kuva 7. Selvitysalueen vartuneet ja iäkkäät metsät perustuen Metsäkeskuksen kuvioaineistoihin.

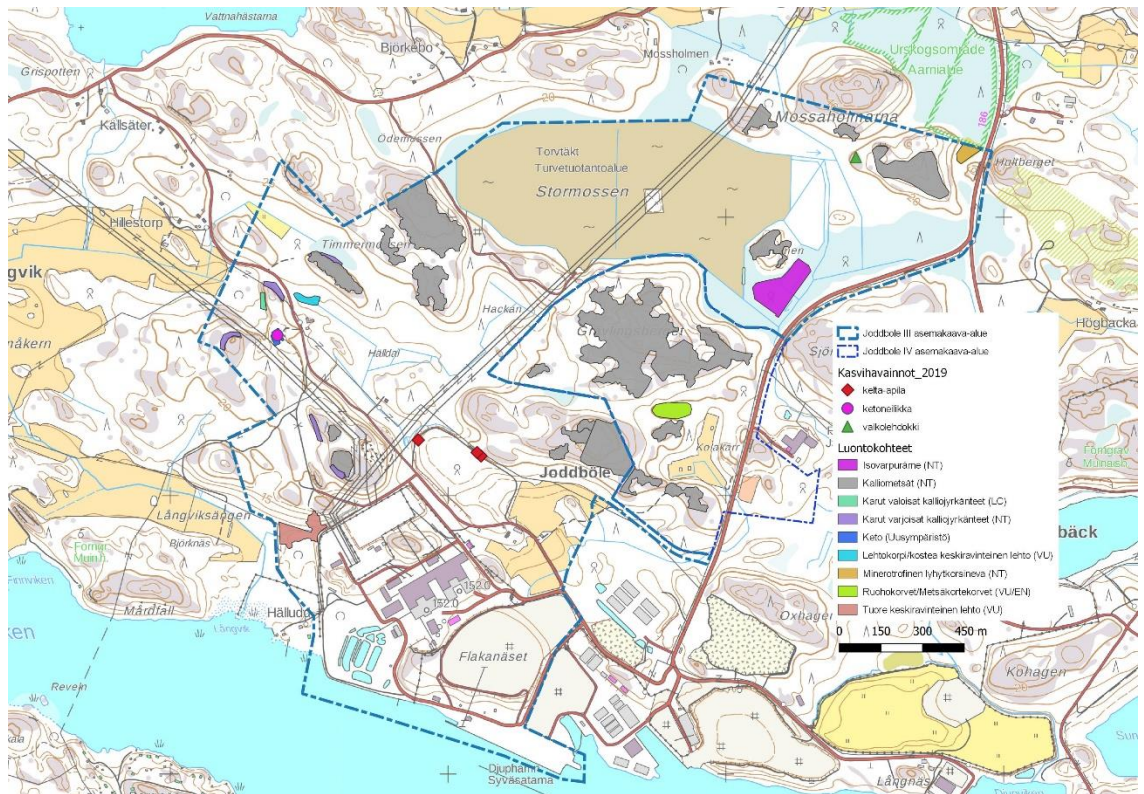
Alueella ei esiinny luonnonsuojelulain tai vesilain luontotyyppiä. Alueella esiintyy joitain uhanalaisia luontotyyppiä. Kangasmetsiä ei ole luokiteltu kuuluvaksi uhanalaisiin luontotyyppiin tasarakenteisuuden ja lahoppuun puutteen takia. Uhanalaisista luontotyypeistä

lehdot ovat vaarantuneita (VU) ja mustikkakorvet erittäin uhanalaisia (EN). Muut luontotyypit ovat joko silmälläpidettäviä (NT) tai elinvoimaisia. Alueen lehdot ovat luontotyyppille luonteenomaisia lajistoltaan. Kalliometsät käsittävät myös lakialueiden avokalliot. Erityisesti Timmermossenin ja Stormossenin välisellä kallioselänteellä on edustavia karuja poronjäkälsammalkallioita (elinvoimainen, LC) ja kalliotierasammalkallioita (LC). Selvitysalueen länsiosassa on osittain voimajohtoalueen alla ketokasvillisuuskohte (ei perinnebiotooppi, syntynyt maa-aineksen läjityksestä ja avoimena pidettävästä johtoaukeasta johtuen). Kohteella on edustavaa ketolajistoa (mm. tuoksusimake, ahdekaunokki, ketoneilikka, päivänkakkara, pukinjuuri). Luontotyypit on esitetty alla olevassa kartassa.

Huomionarvoisista kasvilajeista alueella esiintyy valkolehdokki (rauhoitettu, LC), kelta-apila (NT), ketoneilikka (NT) ja keltamatarra (VU). Muita rehevämpien ympäristöjen lajeja edustaa monin paikoin laajoina kasvustoina esiintyvä lehtomaitikka (LC). Huomionarvoiset lajit on esitetty alla olevassa kartassa pois lukien keltamatarra ja lehtomaitikka. Keltamataraa esiintyy nykyisten peltoalueiden yhteydessä tienvarsilla laikuittain. Lehtomaitikkaa esiintyy useissa paikoissa laajoina kasvustoina, paikat ovat tyypillisesti vanhoja peltoja, jotka ovat puustoutuneet. Valkolehdokkia havaittiin kaksi vierekkäistä versoa kosteapohjaisella, niittymäisellä aukolla selvitysalueen koillisosassa. Kelta-apilaa esiintyy useammassa paikassa vanhan läjitysalueen reunatien vierustoilla. Ketoneilikkaa esiintyy runsaana kasvustona voimajohtoalueen alla olevalla ketomaisella alueella, joka on luokiteltu uusympäristöksi (ei perinnebiotooppi).

Kuva 8. Kelta-apila, keto-orkkii, valkolehdokki ja lehtomaitikka.

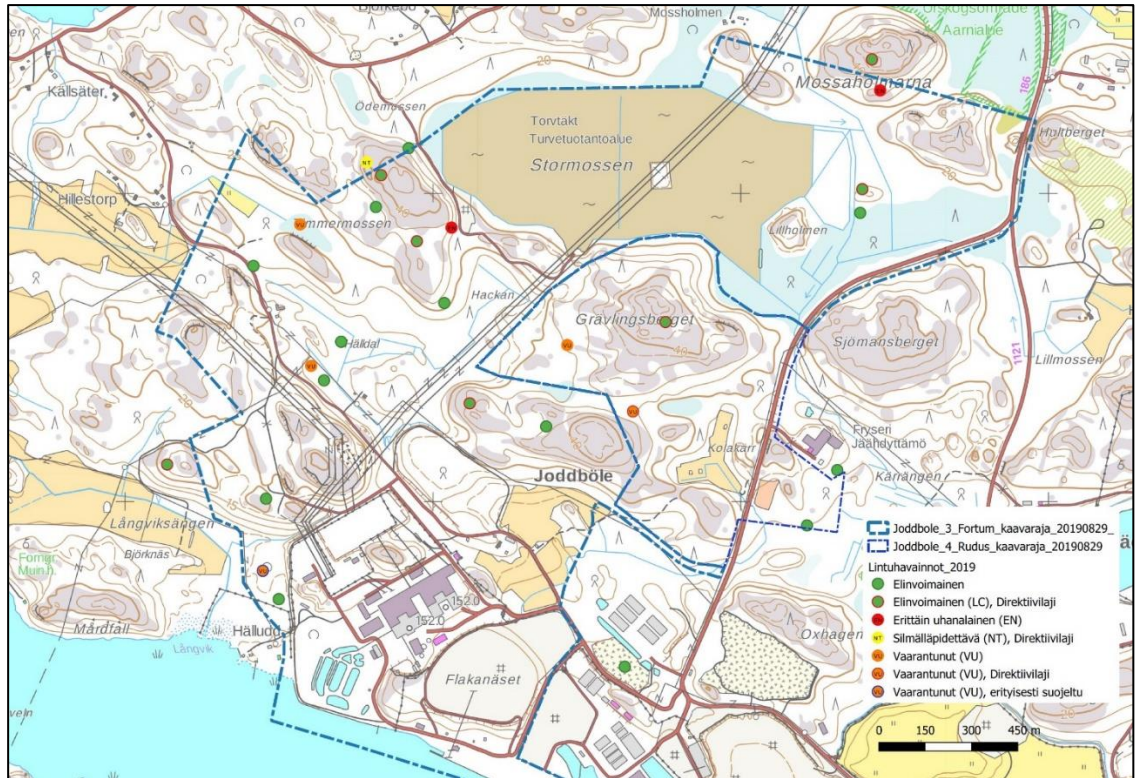

Kuva 9. Uhanalaiset luontotyypit ja kasvillisuus.

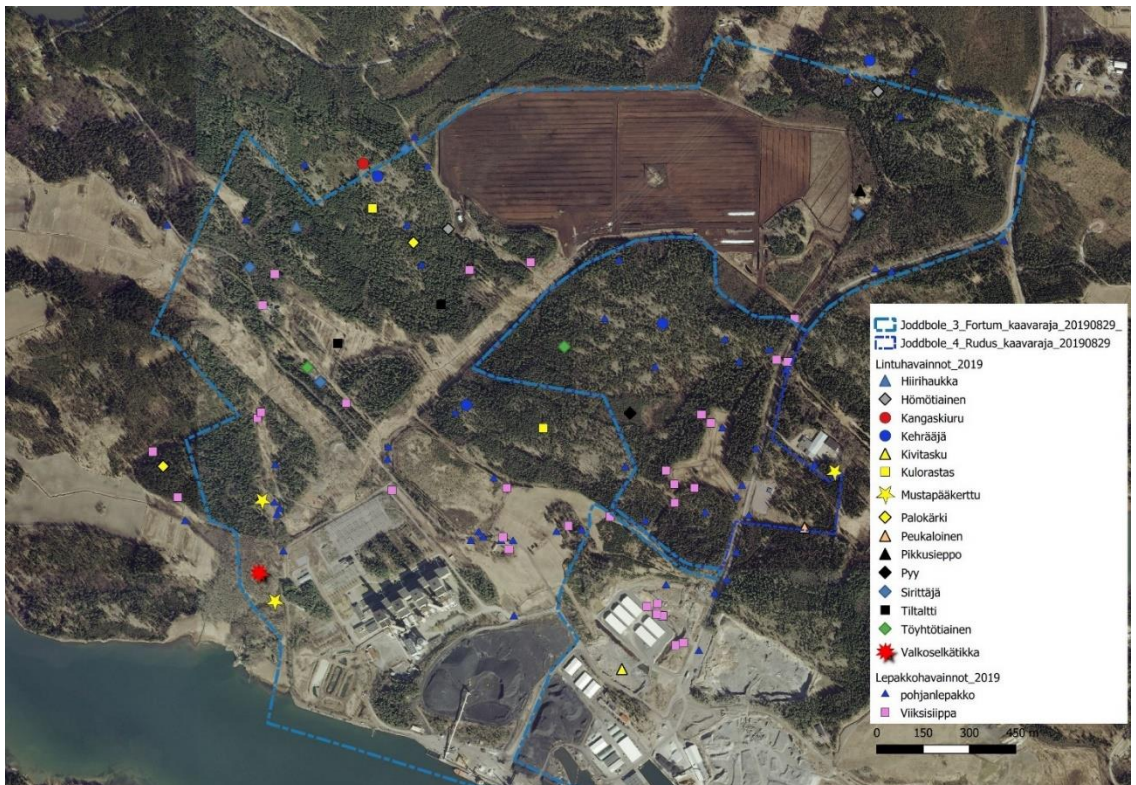
3.2 Pesimälinnusto

Direktiivilajeista Joddböle III -kaava-alueella Timmermossenin koillispuolen kalliolla havaittiin kehrääjä, jonka uhanalaisluokittelu on elinvoimainen (LC). Siellä havaittiin myös Hömätäinen, joka on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN).

Entisen voimalaitoksen länsipuolella esiintyi valkosenkätikkä, joka on erityisesti suojeltu laji, jonka uhanalaisluokittelultaan on vaarantunut (VU). Valkosenkätikkä tavattiin alueelta ruokailmassa, pesää alueelta ei havaittu.

Kuva 10. Pesimälinnuston lajihavainnot uhanalaisluokittain.

Kuva 11. Pesimälinnuston ja lepakoiden havainnot lajeittain.

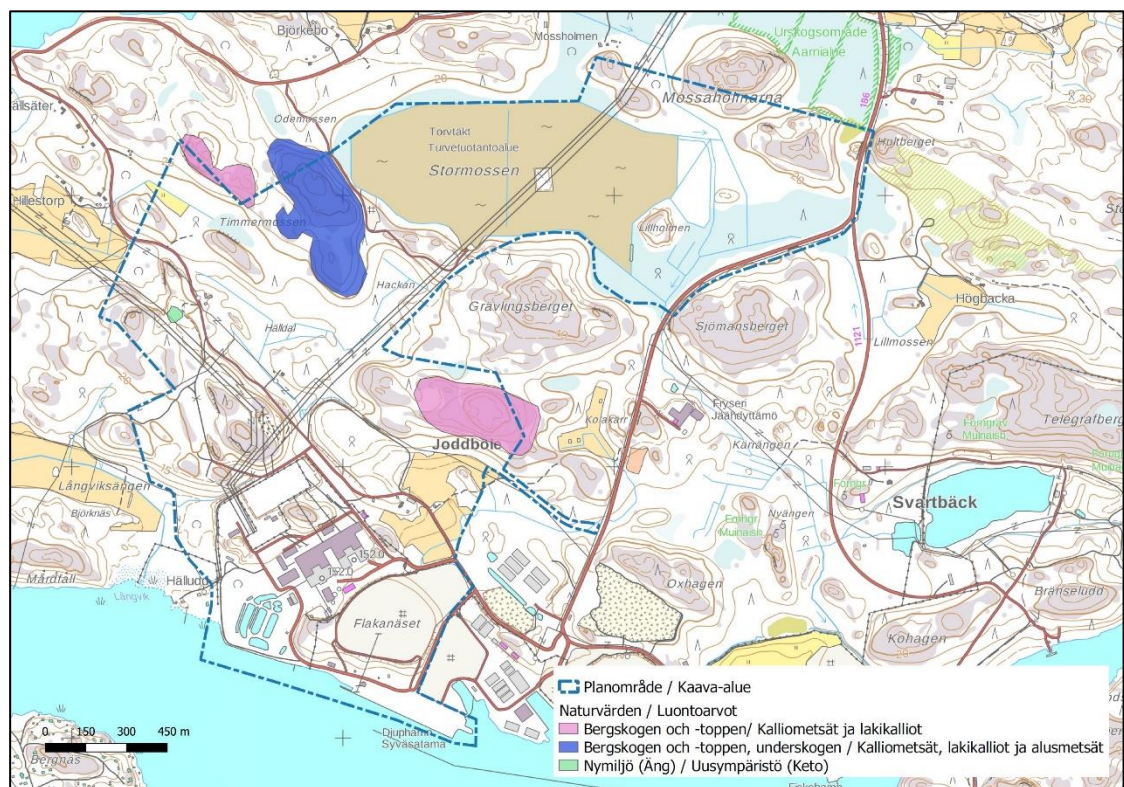
3.3 Lepakot

Joddböle III -kaava-alueella pohjanlepakon keskittymiä havaittiin entisen voimalaitoksen koillispuolella lähellä entistä maatilatalouskeskusta. Muualla kaava-alueella havaittiin suhteellisen tasaisesti viiksisiippoja ja pohjanlepakoita.

Lepakoiden päiväpiiloja ja lisääntymiskolonioita kartoitettiin tarkkailemalla rakennuksista saalistamaan lähteviä lepakoita auringon laskun aikaan sekä saalistukselta palaavia lepakoita auringon nousun aikaan. Lepakot mahdollisesti käyttävät vanhan kartanon talousrakennuksia päiväpiiloinaan.

3.4 Johtopäätökset

Luontoselvitysten perusteella alueelta tunnistettiin neljä paikallisesti arvokasta luontokohteita. Näistä yksi on kalliometsää, lakikalliota ja alusmetsää, kaksi on kalliometsää ja lakikalliota ja yksi on voimalinjan yhteydessä sijaitseva uusympäristö (keto). Nämä luontoarvot on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 12).

Kuva 12. Luontoselvityksen perusteella tunnistetut luontokohteet, jotka ovat paikallisesti arvokkaita.

Joddböle III -kaava-alueella ei ole linnustollisesti katsoen sellaisia elinympäristökokonaisuuksia, joita voitaisiin pitää merkittävänä ainakaan siten, että niillä olisi sellaisia erityisiä arvoja, joita ei esiintyisi kaava-alueen ympäröivillä alueilla yleisesti. Linnustollisestikin katsoen kaava-alueen sisäiset edustavimmat elinympäristökokonaisuudet sijoittuvat myös kuvan 12 mukaisille alueille. Valkoselkätikka havaittiin ruokailemassa selvitysalueen lounaisosan koivuvaltaisessa, kosteapohjaisessa ympäristössä. Tämä on selvitysalueen harvoja, ellei ainoa ympäristö, joka tarjoaa lajille luonteenomaista ympäristöä.

Kaava-alueella esiintyy yksittäin yleisesti pohjanlepakkoa ja viiksisiippaa. Nämä saalistavat kaava-alueen avoimilla kohdilla. Kaava-alueen ulkopuolella viiksisiippaa esiintyi useita

yksilöitä samanaikaisesti raakapuun varastointialueella, aivan raakapuukasojen vieressä. Kaava-alueelta ei havaittu lepakoiden lisääntymiskolonioita. Kartanon talousrakennuksia lepakot voivat kuitenkin käyttää päiväpiiloina.